

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
JUNIE 2017
GRAAD 11

REKENINGKUNDE
MEMORANDUM

13 bladsye

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN

REKENINGKUNDE

MEMORANDUM

NASIENRIGLYNE

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (Geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie).
2. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
3. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (Nie die metodepunt vir die antwoord nie).
4. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
5. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
6. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
7. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie.
8. Kode: f = vreemde item

VRAAG 1

1.1.1	Oortrokke Bank ✓
1.1.2	Gedishonoreerde tjek ✓
1.1.3	Debietorder ✓
1.1.4	Vooruitgedateerde tjek register ✓
1.1.5	Stop betaling ✓

5

- 1.2 Bereken die regte totale vir die Kontantontvangstejoernaal en die Kontantbetalingsjoernaal vir September 2017.
Wys die besonderhede van die diverse rekening.

Kontantontvangstejoernaal		Kontantontvangstejoernaal	
Besonderhede van diverse rekeninge	Bedrag	Besonderhede van diverse rekeninge	Bedrag
Totaal	49 926	Totaal	49 800
Handelsvoorraad ✓	✓ 150	Handelsvoorraad ✓	✓ 300
Skryfbehoeftes ✓	✓ 500	Advertensie ✓ (640-460)	✓ 180
Rente-inkomste ✓	✓ 4 100	Versekering ✓	✓ 1 520
Debiteurekontrole		Bankkoste ✓	✓ 786
(l. May) ✓			
	☑ 55 076		☑ 52 586

19

- 1.3

Algemene Grootboek van Mercby Handelaars

Bank				B1					
Sep	30	Totale ontvangste ✓	CRJ	☑ 55 076	Sept	1	Saldo	b/d	✓ 1 830
						30	Totale Betalings ✓	KBJ	☑ 52 586
							Saldo	c/d	660
				55 076					55 076
Okt	1	Saldo	b/d	☑ 660					

7

1.4

Bankversoeningstaat op 30 September 2017

	Debiet	Krediet
Dt saldo volgens Bankstaat		✓680
Kt Uitstaande deposito		✓2 500
Dt uitstaande tjeks		
• 112	✓800	
• 113	✓400	
• 117	✓1320	
Kt saldo volgens bankrekening	☑660	
Bewerking indien een gedeelte korrek is	☑vir albei totale	
	3 180	☑3 180

7

Vreemde items -1 maksimum -2

1.5.1

Verduidelik kortliks aan Tommy hoekom dit belangrik is dat hy aan die einde van elke maand bankversoening doen. Verskaf DRIE redes.

Goeie verduideliking = 2, Bevredigend = 1, verkeerd = 0 ✓✓

- Verbeter interne beheer deur die vermindering van bedrog of foute, want rekords word nagegaan teen 'n eksterne bron.
- Verbeter interne beheer deur die identifisering van uitstaande tjeks en deposito's.
- Om die boeke van die onderneming te vergelyk met die van die bank. Om foute en oneerlikheid op 'n vroeë stadium op te spoor.

Verwagte antwoorde vir 1 punt

1. Interne beheerdoeleindes
2. Om die bankrekening te versoen

6

1.6

Gee DRIE voordele van internetbankdienste

Enige geldige punt ✓✓✓

- Nie nodig om in 'n ry te staan om betalings te maak nie
- Dit is nie nodig om met kontant rond te loop nie
- Jy kan jou eie internetlimiet beheer
- Betalings kan onmiddellik gemaak word
- Stuur bewys van betaling na begunstigde

3

1.7

Verduidelik wat die term *witboordjie misdaad* beteken en gee EEN voorbeeld daarvan.

Enige geldige punt ✓✓

- 'n Misdaad gepleeg deur bestuur/uitvoerende hoof terwyl hy in diens van die besigheid is

Voorbeeld: Bedrog, Omkoperij, Belastingontduiking.

3

50

VRAAG 2

2.1	Kies 'n beskrywing in KOLOM B wat pas by die Konsep in KOLOM A
2.1.1	E ✓
2.1.2	A ✓
2.1.3	D ✓
2.1.4	B ✓
2.1.5	C ✓

5

2.2 KREDITEUREGROOTBOEK VAN BEKI HANDELAARS OP 30 SEPTEMBER 2017

Saldo volgens grootboekrekening	57 312
Fout op faktuur 223	✓✓ - 512
Aansuiwering vir korting	✓✓ 1 000
Regstelling van fout op faktuur 105	✓✓ (6 929)
Rente	✓ 69
Een gedeelte reg	☑ 50 940

8

2.3 KREDITEUREVERSOENINGSTAAT OP 30 SEPTEMBER 2017

Saldo volgens Krediteurerekeningstaat	51 163
Kredietnota verkeerdelik opgeteken (618 X 2)	✓✓ (1 236)
Korting nog nie ontvang nie	✓✓ (2 532)
Handelskorting weggelaat	✓ (981)
Faktuur uitgereik na datum op staat	✓ 4 526
Saldo volgens Krediteuregrootboek	☑ 50 940
Een gedeelte reg	

7

20

3.2.2 VASTEBATEREGISTER

BATE	Toerusting	DATUM VAN AANKOPE	1 Junie 2013
KOSPRYS	R60 000	WAARDEVERMINDERINGSKOERS	10% @ kosprys
REKORD VAN WAARDEVERMINDERING			
Datum	Waardevermindering	Opgehoopte waardevermindering	boekwaarde
28 Februarie 2014	4 500	4 500	55 500
28 Februarie 2015	6 000	10 500	49 500
28 Februarie 2016	6 000	16 500	43 500
1 September 2016	✓3 000	✓19 500	✓40 500

3

3.2.3

Dt		BATEVERKOPE		Cr N	
	Voertuig✓	✓200 000	Opgehoopte waardevermindering op voertuig✓ (97 600 + 20 480)	☑118 080	
			Bank ✓	✓72 000	
			Verlies met verkoop van bate✓	✓9 920	
		200 000		200 000	

8

3.2.4

VASTE BATES	Grond & geboue	Voertuie	Toerusting
Drawaarde aan die begin van die jaar		☑422 400	☑88 000
Kosprys	☑4 789 720	✓810 000	✓165 000
Opgehoopte waardevermindering		✓(387 600)	✓(77 000)
Beweging			
Toevoeging teen kosprys	✓2 000 000	✓330 000	✓45 000
Verkope teen drawaarde	✓(980 000)	☑(81 920)	☑(40 500) Sien 3.2.2
Waardevermindering		☑(95 480)	☑(16 125) Sien 3.2.1 (a)
Drawaarde aan die einde van die jaar	✓5 809 720☑	☑575 000	☑76 375
Kosprys	5 809 720	✓940 000	✓150 000
Opgehoopte waardevermindering		☑(365 000) Sien 3.2.1 (d)	☑(73 625)

22

VRAAG 4

4.1.1	F√
4.1.2	E√
4.1.3	G√
4.1.4	D√
4.1.5	A√
4.1.6	H√
4.1.7	C√
4.1.8	B√

8

4.2 BLUE WINKEL

INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2017

Verkope (4 220 700√ – 12 500√ – 850√)	☒ 4 207 350
Koste van verkope (1 100 720√ – 680√)	☒ (1 100 040)
Bruto wins	☒ 3 107 310
Ander bedryfsinkomste	☒ 5 460
Handelsvoorraad surplus (698 900 – 697 400)	√1 500
Voorsiening vir oninbare skuld aangesuiwer (3 450 – 3 090)	√√360
Oninbare skuld ingevorder.	√3 600
Bruto bedryfsinkomste	☒ 3 112 770
Bedryfsuitgawes	<input "="" checked="" type="checkbox"/> 315 965
Oninbare skuld (2 790√ + 540√)	☒ 3 330
Huuruitgawe (63 360√ – 5 280√√)	☒ 58 080
Advertensie	√292 330
Water & Elektrisiteit (72 000√ + 11 000√)	☒ 83 000
Verpakkingsmateriaal	√15 700
Bankkoste (1675√ + 670√)	☒ 2 345
Versekering	√18 300
Waardevermindering	√83 200
Bedryfswins	☒ 2 240 52
Rente-inkomste (847√ + 13 000√)	☒ 13 847
Wins voor rente uitgawe	☒ 2 254 367
Rente uitgawe (315√ + 89 600√√)	<input "="" checked="" type="checkbox"/> 2 164 452

48

4.2.2

- Handels- en ander ontvangbares**

Handelsdebiteure (63 190✓ – 850✓ – 540✓ + 11 700✓)	√ ☒ 73 500
Voorsiening vir oninbare skuld	✓ (3 090)
Netto Handelsdebiteure	70 410
Vooruitbetaalde uitgawes	√5 280
	75 690 ☒

9

- Handels- en ander betaalbares**

Handelskrediteure (197 000✓ – 680✓ + 11 700✓ + 2 580✓ + 1850✓)	√ ☒ 212 450
Opgelope uitgawes	✓11 00
Krediteure vir salarisse (48 000✓ + 18 375✓)	☒ 66 375
Pensioenfonds(6 500✓ + 2 625✓ + 1 875✓)	☒ 11 000
SAID(12 000✓ + 4 500✓)	☒ 16 500
WVF(1 500✓ + 250✓ + 250✓)	✓2 000
	☒ 319 325

25

90

VRAAG 5

5.1 KAPITAAL	Gous	Naidoo	Totaal
Saldo aan die begin van die jaar	✓2 080 000	✓1 920 000	
Bydrae van kapitaal gedurende die jaar	✓800 000		
Onttrekking van kapitaal gedurende die jaar			
Saldo aan die einde van die jaar	✓2 880 000	✓1 920 000	4 800 000

5

5.2 RENTE OP KAPITAAL	
Gous $2\,080\,000 \times \frac{8}{100} \times \frac{9}{12} = \checkmark 124\,800$ $2\,080\,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{3}{12} = \checkmark 62\,400$	☑187 200
Naidoo $1\,920\,000 \times \frac{8}{100} \times \frac{9}{12} = \checkmark 115\,200$ $1\,920\,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{3}{12} = \checkmark 57\,600$	☑172 800

10

5.3 PRIVAATREKENINGE	Gous	Naidoo	Total
Vennote salarisse	✓780 000	✓780 000	
Rente op kapitaal	☑187 200	☑172 800	
Vennote bonusse	✓✓101 500		
Primêre verdeling van wins	☑1 068 700	☑952 800	☑2 021 500
Finale verdeling van wins	☑5 100	☑3 400	☑8 500
Wins volgens die inkomstestaat	☑1 073 800	☑956 200	2 030 000
Onttrekkings gedurende die jaar	☑ (875 000)	✓✓(905 000)	
Behoue inkomste vir die jaar	☑198 800	☑51 200	
Saldo aan die begin van die jaar	✓25 000	✓ (112 000)	
Saldo aan die einde van die jaar	☑223 800	☑ (60 800)	✓☑163 000

25

5.4 Balansstaat op 28 Februarie 2017	
Vennote-ekwiteit	☒ 4 963 000
Kapitaal	☒ 4 800 000
Privaatrekenings	☒ 163 000
Niebedryfslaste	
Verbandlening (1 000 000 – 100 000 – 100 000)	✓✓800 000
Bedryfslaste	☒ 925 000
Oortrokke Bank	✓705 000
Handels- en ander betaalbares	✓120 000
Korttermynlening	✓100 000
Totale ekwiteit en laste	✓ ☒ 6 688 000

10

50

VRAAG 6

6.1 Bereken die persentasie opbrengs op gemiddelde eienaarsbelang van die vennote. Lewer kommentaar en gebruik die syfers om jou antwoord te staaf.

$$\frac{58\,000}{(420\,000 + 234\,000) / 2} \times \frac{100}{1}$$

$$\frac{58\,000}{327\,000} \times 100$$

17.74 %

6

KOMMENTAAR

Die persentasie verdienste deur die besigheid se eienaarsbelang verminder van 24% tot 17.74%.

Die verdienste persentasie is hoër as die wanneer die geld buite belê word teen 10%, maar die feit dat dit afneem is rede tot kommer aangesien dit wys dat die besigheid se wins ook afgeneem het.

3

6.2 Bereken die persentasie opbrengs wat deur Mikyl verdien word op haar gemiddelde eienaarsbelang. Moet sy tevrede wees? Motiveer jou antwoord.

$$\frac{37\,000}{(200\,000 + 160\,000 + 8\,000 + 2\,000) / 2} \times \frac{100}{1}$$

$$\frac{37\,000}{185\,000} \times 100$$

20%

7

KOMMENTAAR:

JA

Die opbrengs van 20% is hoër as wanneer geld buite belê word teen 'n rentekoers van 10% p.j.

2

6.3 Bereken die skuld: eienaarsbelang verhouding vir 2017	3
360 000 ✓ : 420 000 ✓ 0.86 : 1 ☒	
6.4 Was dit 'n goeie idee om die lening te verhoog? Motiveer jou antwoord deur gebruik te maak van die finansiële aanwysers met getalle/persentasies om jou antwoord te staaf.	4
JA ✓	
Die skuld: ekwiteitsverhouding ✓ het verbeter/afgeneem ✓ van 1,2:1 tot 0.86:1 ✓	
OF	
NEE ✓	4
Die toename in die skuld: ekwiteitsverhouding ✓ is as gevolg van die toename in kapitaalbydrae deur beide vennote en nie as gevolg van die toename in die lening nie. ✓	
Die rentekoers op die terugbetaling van die lening is 21% wat hoër is. ✓	
6.5 Lewer kommentaar oor die likiditeit posisie van die vennootskap. Haal DRIE toepaslike finansiële aanwysers (werklike syfers/ verhoudings / persentasies) en hul neigings aan.	9
Bedryfskapitaalverhouding ✓ verbeter ✓ van 1,6:1 tot 2,29:1 ✓	
Vuurproefverhouding ✓ verbeter ✓ van 0.6:1 tot 1,57:1 ✓	
Gemiddelde debiteure invorderingstermyn ✓ verbeter ✓ van 55 dae tot 30 dae. ✓	3
6.6 Lewer kommentaar oor die volgende finansiële aanwysers. Let wel die beoogde winsgrens is 50% op koste van verkope.	
Bruto wins op koste van verkope	
Persentasie afgeneem/verbeter ✓ van 60% tot 50% ✓	3
Bedryfsuitgawes op omset	
Persentasie afgeneem/verbeter ✓ van 50% tot 40% ✓	3
Daar is beter kontrole oor die bedryfsuitgawes omdat daar 'n afname in uitgawes was ✓	

40

300